Hospodárske listy

Aktuálne témy hlavne v oblasti verejných financií

Vydáva Inštitút hospodárskej politiky ISSN 1338-3647 www.ihp.sk ◆ číslo ◆ január/2014

ANUITNÁ NOVELA, ALEBO ZA AKÝCH PODMIENOK BUDÚ VYPLÁCANÉ DOŽIVOTNÉ DÔCHODKY?

V novembri organizoval Inštitút hospodárskej politiky ďalší okrúhly stôl k tematike II. dôchodkového piliera, ktorý sa týkal otázky anuitnej novely, teda novely, ktorá by mala riešiť problematiku vyplácania doživotných dôchodkov z úspor sporiteľov. Samotná anuitná novela má za úlohu spresniť viaceré nejasnosti, ktoré sa týkajú vyplácania dôchodkov, či už je to napríklad ich predčasné vyplácanie, rovnomerné vyplácanie, alebo kombinácia pri vyplácaní s I. dôchodkovým pilierom. Účinnosť by mala táto novela nadobudnúť k 1. januáru 2015, a preto je dôležité, aby boli v rámci prípravného legislatívneho procesu zapracované všetky zmeny, ktoré v rámci diskusií s odbornou verejnosťou, dôchodkovými správcovskými spoločnosťami a ministerstvom vzniknú. Sme radi, že o odborné diskusie, ktoré na pravidelnej báze organizujeme, je stále vysoký záujem, a že i takýmto spôsobom máme možnosť prispieť k lepšej informovanosti a pripravenosti verejnosti na nevyhnutné zmeny v dôchodkovom systéme, ktoré je potrebné postupom času vykonať. Práve finančnú informovanosť a záujem verejnosti o dianie nie len vo verejných financiách považujeme za jeden z dôležitých krokov k správnym rozhodnutiam, odstráneniu finančných káuz a úspešnému napredovaniu Slovenska. Veríme, že i naďalej budeme môcť, i keď malým dielom, prispievať k takémuto napredovaniu a dôchodkový systém sa stane témou, ktorá bude preberaná nie len na odborných diskusiách, ale aj pri priateľských posedeniach.

Igor Kiss,
riaditeľ Inštitútu hospodárskej politiky

INŠTITÚT HOSPODÁRSKEJ POLITIKY, N.O.,
DLHÉ DIELY III Č. 1,
841 04 BRATISLAVA, SR.

RIADITEĽ: IGOR KISS.
EDITOR: ERIK BIHARY.

KONTAKT: WWW.IHP.SK

PRICHÁDZA ZÁSADNÁ ÚPRAVA DRUHÉHO PILIERA

PO ROKU PRÍPRAV ZVEREJNILO MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR NÁVRH ZÁKONA, KTORÝ URČÍ PRAVIDLÁ VYPLÁCANIA DÔCHODKOV PRE SPORITEĽOV V DRUHOM PILIERI. NA STOLE JE TAKZVANÁ ANUITNÁ NOVELA. RIEŠI PODMIENKY, ZA KTORÝCH SA BUDÚ VYPLÁCAŤ DOŽIVOTNÉ DÔCHODKY Z ÚSPOR JEDEN A POL MILIÓNA OBČANOV. NA TÚTO TÉMU SA SO ŠTÁTNYM TAJOMNÍKOM MPSVR SR JOZEFOM BURIANOM ROZPRÁVAL PROJEKTOVÝ MANAŽÉR INŠTITÚTU HOSPODÁRSKEJ POLITIKY ERIK BIHARY.

„Anuitná novela rieši komplexné témy, ktoré nemajú jednoduché riešenia", hovorí o zmenách Jozef Burian, štátny tajomník MPSVR SR.

Osem rokov druhého piliera, zmeny na svetových finančných trhoch a vstup Slovenska do európskych štruktúr diametrálne zmenil prostredie od čias, kedy konštrukcia dôchodkového starobného sporenia u nás vznikla. Ako ste sa s týmito faktami vyrovnali?

Už pred rokom bola vytvorená odborná pracovná skupina zložená zo zástupcov Národnej banky Slovenska, Ministerstva financií, Sociálnej poisťovne, Slovenskej asociácie poisťovní, Asociácie dôchodkových správcovských spoločností, Prognostického ústavu SAV, Ardalu a odborných útvarov ministerstva práce. Záležalo nám na tom, aby konečná podoba novely, bola výsledkom širokého a odborného konsenzu.

Anuity zatiaľ nie sú na Slovensku štandardným finančným produktom. Aj vo svete sa o ňom živo diskutuje.

Anuity sa od roku 2015 stávajú súčasťou povinného dôchodkového zabezpečenia na Slovensku. Riziko dlhovekosti je pri doživotnom dôchodku prítomné tak v prvom ako aj v druhom pilieri. Tu ho v podobe anuít preberá na seba súkromný sektor životných poisťovní. Tento proces môže byť úspešný len za predpokladu nájdenia spravodlivého kompromisu. Pri anuitách sme kládli prioritne dôraz na bezpečnosť, dobrú informovanosť a komfort pre budúcich poberateľov dôchodkov. Aj preto zavádzame ako novinku Centrálny ponukový systém, ktorý okrem toho, že poskytne sporiteľom prehľad ponúk od jednotlivých poisťovní, vytvorí aj predpoklady pre elimináciu podstatnej časti nákladov, ktoré by znižovali dôchodok z druhého piliera.

Pokračovanie na str. 3

AKÉ DÔCHODKY SA BUDÚ VYPLÁCAŤ Z 2. PILIERA?

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PREDLOŽILO NA MEDZIREZORTNÉ PRIPOMIENKOVÉ KONANIE NOVELU ZÁKONA Č. 43/2004 Z. Z. O STAROBNOM DÔCHODKOVOM SPORENÍ A O ZMENE A DOPLNENÍ NIEKTORÝCH ZÁKONOV V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV (ZÁKONA UPRAVUJÚCEHO 2. DÔCHODKOVÝ PILIER). IDE O TZV. ANUITNÚ NOVELU, KTOREJ VYPRACOVANIE BOLO DLHODOBO OČAKÁVANÉ POLITIKMI, ODBORNOU VEREJNOSŤOU AKO AJ SAMOTNÝMI SPORITEĽMI. VÝPLATA PRVÝCH DÔCHODKOV Z 2. PILIERA BUDE TOTIŽ AKTUÁLNA UŽ OD 1. JANUÁRA 2015.

Súčasný zákon o starobnom dôchodkovom sporení obsahuje niektoré aspekty vyplácania dôchodkov z 2. piliera. Upravuje napríklad druhy dôchodkov (starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok a pozostalostné dôchodky), podmienky a formy ich vyplácania ako aj podmienky výplaty nasporenej sumy v prípade smrti sporiteľa (tzv. dedenie). V súčasnej právnej úprave však absentujú postupy, ktoré sa týkajú samotnej realizácie celého procesu priznania a vyplácania dôchodkov, tak aby bol vykonateľný a komfortný pre sporiteľa. Súčasná právna úprava je okrem iného v niektorých oblastiach, ktorými sú podmienky vyplácania niektorých druhov dôchodkov, ako aj poistnomatematických a iných technických vlastností dôchodkov, prekonaná.

Účelom 2. piliera je zabezpečiť spolu s dôchodkom zo sociálneho poistenia (1. pilier) sporiteľovi príjem v starobe a pozostalým po sporiteľovi zabezpečiť príjem v prípade smrti sporiteľa. Za obdobie, v ktorom som sporiteľom v 2. pilieri, sa mi starobný dôchodok alebo predčasný starobný dôchodok zo Sociálnej poisťovne primerane zníži. Dôchodok z 2. piliera teda nie je doplnkom k dôchodku z 1. piliera. Dôchodok z 2. piliera nahrádza časť starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku z 1. piliera.

STAROBNÝ DÔCHODOK

Podľa anuitnej novely ako aj podľa súčasného zákona o starobnom dôchodkovom sporení sa z 2. piliera má vyplácať starobný dôchodok. Tento starobný dôchodok má spolu s kráteným starobným dôchodkom z 1. piliera zabezpečiť sporiteľovi do konca života príjem v starobe.

Podľa zákona o sociálnom poistení, ktorý upravuje dôchodky z 1. piliera, má nárok na starobný dôchodok taký poistenec, ktorý získal najmenej 15 rokov dôchodkového poistenia (v zásade odpracované roky) a dovŕšil dôchodkový vek. Toto sú podmienky na získanie starobného dôchodku v 1. pilieri. V 2. pilieri teda logicky musí byť možnosť vyplácania starobného dôchodku, ktorý ako som už uviedla vyššie, nahrádza časť starobného dôchodku z 1. piliera.

Podľa anuitnej novely by sa starobný dôchodok z 2. piliera mal vyplácať rovnako ako v 1. pilieri dovŕšením dôchodkového veku. Podľa súčasného zákona je však ďalšou podmienkou na získanie starobného dôchodku z 2. piliera získanie minimálneho obdobia starobného dôchodkového sporenia najmenej 10 rokov. Ak by dôchodca túto podmienku uvedenú v súčasnom zákone nesplnil, poberal by krátený dôchodok z 1. piliera, ale dôchodkové úspory v 2. pilieri by nemohol použiť na zabezpečenie svojho dôchodku. Tie by boli predmetom dedenia až po jeho smrti.

Zachovať podmienku minimálneho obdobia sporenia najmenej 10 rokov v zákone o starobnom dôchodkovom sporení nemalo zmysel. Dôchodca by mal krátený dôchodok z 1. piliera, k dôchodku z 2. piliera by nemal prístup a ak by sa ocitol v hmotnej núdzi, museli by sa na neho skladať ostatní daňovníci. Preto bola podmienka minimálneho obdobia sporenia zrušená a jedinou podmienkou výplaty starobného dôchodku bude len dovŕšenie dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení.

Ak bude anuitná novela schválená v navrhovanom znení, bude podľa našich odhadov počet sporiteľov, ktorým sa môže vyplácať starobný dôchodok z 2. piliera v roku 2015 cca 3 000.

Ak by sme nenavrhli zrušenie podmienky minimálneho obdobia sporenia 10 rokov, k dôchodku z 2. piliera by malo v roku 2015 prístup iba cca 800 sporiteľov.

PREDČASNÝ STAROBNÝ DÔCHODOK

Vyplácanie predčasného starobného dôchodku z 2. piliera zostáva podmienené priznaním predčasného starobného dôchodku z 1. piliera. Predčasný starobný dôchodok sa bude vyplácať takému sporiteľovi, ktorému už

Pokračovanie na str. 3

Kto je Jana Kolesárová...

Jana Kolesárová pôsobila po ukončení Ekonomickej univerzity v Bratislave na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR, kde sa v rokoch 1999 – 2003 zaoberala prípravou dôchodkovej reformy. Od roku 2004 bola ako riaditeľka odboru dôchodkového sporenia zodpovedná za zavedenie II. povinného kapitalizačného piliera a za transformáciu doplnkového dôchodkového poistenia na doplnkové dôchodkové sporenie. Po implementácii dôchodkovej reformy sa od marca 2007 do augusta 2011 venovala problematike verejno-súkromných partnerstiev (PPP) na Ministerstve financií SR. Od septembra 2011 pôsobila ako konzultant v PanGen s.r.o. a špecializovala sa na verejné obstarávanie poradenských služieb a verejno-súkromné partnerstvá (PPP). Od mája 2012 je generálnou riaditeľkou sekcie sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Dokončenie zo str. 2

bol priznaný predčasný starobný dôchodok z 1. piliera.

Na nárok na predčasný starobný dôchodok z 1. piliera je potrebné splniť tri podmienky. Jednou z nich je získanie minimálneho obdobia dôchodkového poistenia 15 rokov (v zásade odpracované roky). Ďalšou podmienkou je, že poistencovi chýbajú do dovŕšenia dôchodkového veku najviac 2 roky. Tým, že je predčasný starobný dôchodok z 2. piliera podmienený priznaním predčasného starobného dôchodku z 1. piliera, sporiteľ musí logicky obidve tieto podmienky splniť.

Predčasný starobný dôchodok z 1. piliera je krátený za obdobie, v ktorom ho dôchodca poberal. Za každých začatých 30 dní skoršieho odchodu do dôchodku sa kráti o 0,5 %. Toto krátenie sa však v zásade nevzťahuje na obdobie, v ktorom je výplata predčasného starobného dôchodku pozastavená z dôvodu, že dôchodca pracoval. Predčasný starobný dôchodok z 1. piliera však musí byť vyšší ako 1,2-násobok sumy životného minima (cca 240 eur), čo je treťou podmienkou nároku na predčasný starobný dôchodok z 1. piliera.

Ako vidíme, v prípade predčasného starobného dôchodku platí zásada „dôchodok alebo zárobok“. Na rozdiel od podmienok v 1. pilieri platí, že ak sa raz začal predčasný starobný dôchodok z 2. piliera vyplácať, tak sa jeho výplata nepozastavuje, ani ak sa stane poberateľ tohto dôchodku znovu dôchodkovo poisteným (zamestná sa, alebo je samostatne zárobkovo činnou osobou, ktorá má taký príjem z podnikania, že jej vzniklo povinne dôchodkové poistenie v Sociálnej poisťovni).

Ak sporiteľ nemá nárok na predčasný starobný dôchodok z 1. piliera vyšší ako 1,2-násobok sumy životného minima (cca 240 eur), môže si pomôcť úsporami v 2. pilieri. Má teda nárok na predčasný starobný dôchodok aj vtedy, ak jeho predčasný starobný dôchodok z oboch pilierov bude vyšší ako 1,2 násobok životného minima. Opäť aj v tomto prípade musia byť splnené podmienky, že sporiteľ v zásade odpracoval najmenej 15 rokov a do dovŕšenia dôchodkového veku mu chýbajú maximálne 2 roky.

Úpravou uvedenou v predchádzajúcom odseku sa zároveň odstraňuje deformácia v súčasne platnej právnej úprave, podľa ktorej stačí, aby výška úspor na osobnom dôchodkovom účte sporiteľa postačovala na výplatu doživotného predčasného starobného dôchodku najmenej v sume 0,6-násobku životného minima. Ak sporiteľ túto podmienku nesplnil, bez ohľadu na výšku priznaného predčasného starobného dôchodku z 1. piliera, predčasný starobný dôchodok z 2. piliera nemohol poberať.

Na druhej strane poistenec, ktorý je sporiteľ, môže dnes poberať predčasný starobný dôchodok z 1. piliera v zásade aj vtedy, ak jeho predčasný starobný dôchodok z 1. piliera je vyšší ako 0,6-násobok sumy životného minima, pričom výška jeho úspor z 2. piliera alebo skutočnosť, že nečerpá predčasný starobný dôchodok z 2. piliera, je bezvýznamná. Takto sporiteľ s nižšou nasporenou sumou na osobnom dôchodkovom účte nemusí byť v starobe dostatočne zabezpečený.

Zámerom anuitnej novely je, aby úhrn súm predčasných starobných dôchodkov z oboch pilierov bol vo výške, ktorá minimalizuje možnosť vzniku nároku na dávku v hmotnej núdzi.

Z 2. piliera sa budú vyplácať aj pozostalostné dôchodky (vdovské, vdovecké a sirotské dôchodky).

Autor: Jana Kolesarova

PRICHÁDZA ZÁSADNÁ ÚPRAVA DRUHÉHO PILIERA

Dokončenie zo str. 1

Samotný návrh novely je pomerne rozsiahly.

Áno, súvisí to s tým, že v rámci novely sme museli vyriešiť širokú paletu problémov, ako napríklad nastavenie pozostalostných dôchodkov, podmienok a fungovanie programového výberu, problém malých nasporených súm, či indexácie dôchodkov. Rozsah, ale aj zložitosť týchto tém a ich prepojenie na budúcnosť jeden a pol milióna obyvateľov ani neumožňujú jednoduché riešenia.

Dôchodkový systém na Slovensku roky trpí častými legislatívnymi zmenami. Nehrozí podobné riziko aj tejto novele?

Riešenia, ktoré boli prijaté v rámci pracovnej skupiny a riadiaceho výboru sú výsledkom širokého odborného konsenzu. A keďže nám záleží na stabilite dôchodkového systému, usilujeme sa aj o dosiahnutie spoločenskej a politickej zhody. Veď zodpovednosť za túto novelu jasne presahuje jednu politickú garnitúru, je to viacgeneračná záležitosť.

Ako vnímate reakcie na novelu?

Dôchodky nie sú téma, ktorá by mala podliehať jednostranným hodnoteniam a hľadaniu senzácií, čoho sme žiaľ častokrát svedkami. Táto novela je výsledkom odborných kompromisov a preto aj diskusia o nej by mala zostať v tejto rovine.

Autor: Erik Bihary, editor Hospodárskych listov

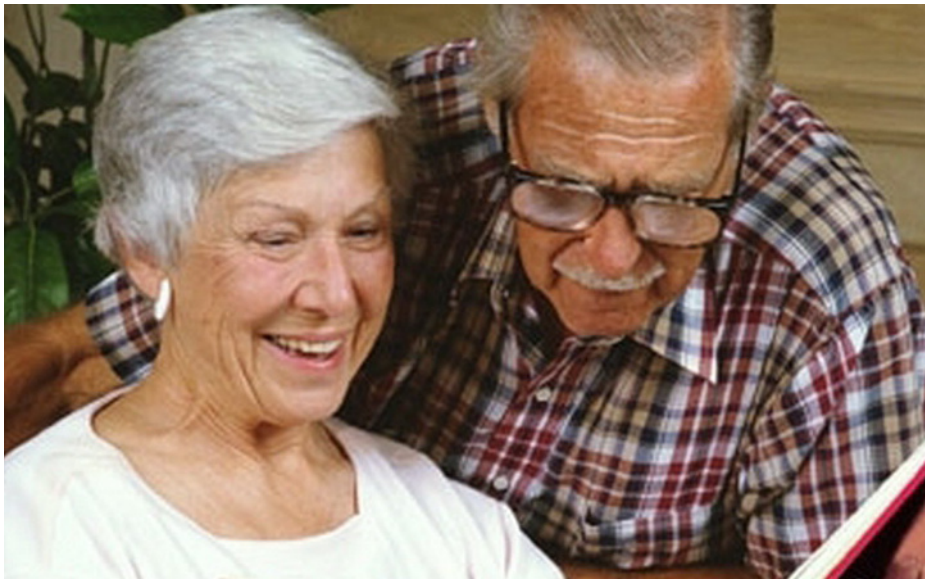

Kto je Jozef Burian...

Ing. Jozef Burian je súčasný štátny tajomník Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny. Od roku 2006 pôsobil ako poslanec NR SR za stranu SMER-SD, pričom zastával pozície predsedu Výboru NR SR pre financie, rozpočet a menu a predsedu Finančnej komisie. Je autorom viacerých odborných publikácií.

O ÚLOHE POISŤOVNÍ V DÔCHODKOVOM SYSTÉME

KEĎ SA PRED DESIATIMI ROKMI ZRIAĎOVAL DRUHÝ DÔCHODKOVÝ PILIER A SCHVÁLILO SA, ŽE VÝPLATNÁ FÁZA DÔCHODKOVÉHO SPORENIA SA BUDE REALIZOVAŤ ZAKÚPENÍM DÔCHODKU V KOMERČNEJ POISŤOVNI, PRIJALI TO POISŤOVNE BEZ VÄČŠIEHO VZRUŠENIA.

Nejasali, ale ani významne neprotestovali. Vtedy iba namietali, že viaceré ustanovenia zákona súvisiace so snahou exaktne regulovať výpočet dôchodku sú nesprávne a niektoré dokonca úplne nerealizovateľné. Vzhľadom na to, že tvorcovia zákona vtedy verejne deklarovali, že sú si týchto nedostatkov zákona vedomí a že je k dispozícii dosť času na to, aby sa zákon upravil, poisťovne dlho nevyvíjali žiadnu iniciatívu na zmenu. Až v roku 2012 sa prostredníctvom SLASPO obrátili listom na relevantné ministerstvá a NBS, aby sa o anuitnej novele začalo rokovať čo najskôr, ak štát naozaj očakáva, že výplatu dôchodkov budú zabezpečovať poisťovne už od roku 2015. Poisťovne si totiž boli dobre vedomé toho, že dôchodkové poistenie naviazané na systém verejného sociálneho zabezpečenia bude z rôznych príčin oveľa zložitejšie a rizikovejšie, ako bežné komerčné dôchodkové poistenie.

Vyplácanie poistného plnenia vo forme dôchodku na základe poistnej zmluvy s jednorazovým poistným je z poistno-technického hľadiska relatívne štandardný produkt, aj keď vzhľadom na veľmi problematické riziko dlhovekosti ho poisťovne na Slovensku veľmi nevyužívajú. Faktom však je, že toto riziko patrí medzi životné poistenia, s ktorými môžu podľa zákona o poisťovníctve narábať (t. j. prevziať ho od klienta za dohodnuté poistné) iba poisťovne. Pritom musia veľmi sofistikovanými metódami kalkulovať a modelovať budúci vývoj úmrtnosti a dožívania populácie a orgánu dohľadu neustále preukazovať, že s týmto rizikom narábajú efektívne a že sú v každom momente schopné splniť všetky svoje záväzky voči klientom. Takéto pravidlá platia v celej EÚ, preto ktokoľvek, kto by chcel takúto poisťovaciu činnosť vykonávať, musí mať licenciu od orgánu dohľadu (na Slovensku NBS), a teda preukázať splnenie rovnakých podmienok ako poisťovne. Hlavným cieľom týchto celoeurópskych pravidiel je, aby členské štáty svojim občanom garantovali, že poisťovne budú voči nim schopné za každých okolností splniť svoje dlhodobé záväzky. Preto SLASPO v priebehu prác na anuitnej novele neustále pripomínalo, že ak štát zverí výplatnú fázu II. piliera akémukoľvek inému subjektu než existujúcim poisťovniam, musí zabezpečiť, aby sa tieto pravidlá naplnili. To by však prakticky znamenalo, že štát by musel založiť novú životnú poisťovňu.

V priebehu prác na anuitnej novele brali poisťovne do úvahy požiadavku štátu, že základnou funkciou, ktorú by dôchodkové úspory mali plniť, je ich premena na pravidelný a stabilný príjem človeka v čase jeho zaslúženého odpočinku a navyše, aby toto zabezpečenie bolo doživotné. To ale znamená, že riziko spojené s dlhovekosťou, ktoré štát nedokáže uniesť sám (viď problémy I. piliera), musia na seba prevziať a najmä ho aj dlhodobo uniesť komerčné poisťovne. Nie je to jednoduchá a pre poisťovne z viacerých príčin ani atraktívna záležitosť – toho dôkazom je to, že u nás prakticky ani neexistuje trh s komerčnými anuitami. A to aj napriek tomu, že na rozdiel od dôchodkov z II. piliera je v komerčných produktoch možné používať individuálne oceňovanie rizika (t. j. skúmať zdravotný stav klienta) a tým významne eliminovať riziko poisťovne. Preto sa nemožno čudovať, že o možnosť vyplácať dôchodky z

Pokračovanie na str. 5

Dokončenie zo str. 4

II. piliera nie je medzi životnými poisťovňami masový záujem.

Obavy poisťovní vzbudzuje aj skutočnosť, že niektoré poisťovne (resp. ich materské spoločnosti) sa do II. piliera v podstate už zapojili prostredníctvom dôchodkových správcovských spoločností v sporiacej fáze s tým, že očakávali, že svojim klientom budú môcť v budúcnosti poskytnúť kompletný servis aj vo výplatnej časti systému. Časté legislatívne zmeny v sporiacej časti II. piliera však vyvolali nedôveru investorov a preto pristupujú k možnosti zapojiť sa do jeho výplatnej časti veľmi opatrne.

Ďalším dôvodom na opatrnosť poisťovní je negatívny postoj verejnosti, živený najmä médiami, k tomu, že doživotný dôchodok sa nedá dediť. Je na škodu veci, že verejnosti sa málo vysvetľuje, že dôchodok nie je postupná výplata úspor, ale doživotná garancia príjmu bez ohľadu na to, ako dlho bude dôchodca žiť. Fyzicky ani matematicky nie je možné dosiahnuť, aby poisťovňa garantovala aj doživotný príjem aj vyplatila dedičom nevyplatené (nespotrebované) poistné. Ak je dedenie logické v sporiacej fáze, vo výplatnej fáze je to tak iba vtedy, ak sa dôchodkové úspory jednoducho postupne vyplatia dôchodcovi až do úplného vyčerpania úspor (programový výber). Potom však už nemožno hovoriť o celoživotnom zabezpečení.

Predložená anuitná novela nie je legislatívnym návrhom, ktorý si presadila tá či oná zainteresovaná skupina, ale ťažkým kompromisom, ktorý sa snaží prihliadať na záujmy všetkých strán, ako aj na podmienky, v akých fungujú. V ostatných rokoch otázky spojené s nastavením dôchodkových systémov rezonujú veľmi ostro aj na európskej úrovni. Pritom trend je jasný: postupný ústup od systémov financovaných štátom a štátnymi inštitúciami a príklon k súkromným formám zabezpečovania sa na dôchodok, v ktorých sa očakáva, že hlavnú úlohu budú plniť (a v niektorých krajinách už aj dlho plnia) práve komerčné poisťovne. Slovenský poistný trh sa preto k tejto úlohe, ale aj obrovskému záväzku, hlási. Aby tento záväzok mohol realizovať, je však nevyhnutné dobré legislatívne nastavenie a stabilita systému (ktorú podkopáva veľké politické riziko), ale najmä dlhodobá a vecná diskusia o tom, akú podobu by mal mať nielen druhý pilier, ale celý náš dôchodkový systém.

Autor: Jozefína Žáková

Kto je Jozefína Žáková ...

JUDr. Jozefína Žáková v poisťovníctve pôsobí od roku 1990. V Slovenskej poisťovni a neskôr v Allianz - SP, a. s. pracovala na pozíciách riaditeľky odboru obchodu, riaditeľky odštepného závodu Bratislava a riaditeľky odboru interného auditu. V rokoch 1998 až 2007 zastávala popri týchto pozíciach aj funkciu predsedníčky Legislatívnej sekcie Slovenskej asociácie poisťovní (SLASPO). Od roku 2007 je generálnou riaditeľkou SLASPO a reprezentuje slovenský poistný trh aj zastúpením vo Výkonnom výbore Insurance Europe - Európskej federácie asociácií v poisťovníctve. V rokoch 1998 až 2013 pôsobila najskôr ako externý člen Katedry poisťovníctva na Ekonomickej univerzite v Bratislave, neskôr Ústavu súkromného práva na Paneurópskej vysokej škole v Bratislave.

Predsednícky stôl okrúhleho stola.

Okrem hlavných speakrov sa do odbornej debaty zapojili mnohí ďalší významní odborníci.

Diskusie sa zúčastnili i gen. riaditeľka sekcie sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia na MPSVR SR Jana Kolesárová a gen. riaditeľka Slovenskej asociácie poisťovní Jozefína Žáková.

Hlavný rečníci odpovedajú na otázky médií.

Štátny tajomník MPSVR SR Jozef Burian v televíznom rozhovore.

Okrúhly stôl: Vyplácanie dôchodkov z II. piliera – Anuitná novela.